

Handläggare
Anders Hedlund
08-508 262 90**Till**
Trafiknämnden
2015-09-24

Ökad ljussättning på stadens fasader. Motion (2015:27) från Martin Westmont (SD). Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Trafiknämnden beslutar om omedelbar justering.

Per Anders Hedkvist
FörvaltningschefLars Jolérus
AvdelningschefPer-Erik Wikström
Enhetschef

Sammanfattning

Martin Westmont (SD) framför att fasadbelysningen i Stockholm generellt sett är dålig och Stockholms stad ska arbeta för en turistvänligare huvudstad genom att öka ljussättningen på stadens fasader.

Trafikkontoret konstaterar att Stockholms stad endast råder över byggnader som tillhör staden vilket innebär att övriga fastighetsägare måste vilja investera i egen fasadbelysning.

Trafikkontoret föreslår att det redan pågående utvecklingsarbetet med ljusprogram för Stockholm fortsatt ligger till grund för den långsiktiga belysningsstrategin.

Remissen

Kommunstyrelsen har remitterat motion (2015:27) om ökad ljussättning på stadens fasader från Martin Westmont (SD) till trafiknämnden.

Martin Westmont (SD) framför i huvudsak följande. Belysningen på våra husfasader är generellt sett dålig. Att belysa husfasader ger en intressantare stadsmiljö och trygghet för alla, såväl boende som turister. Fasadbelysning ger också en tryggare och trafiksäkrare stad vilket kan ge positiva incitament för att cykla mer. Mot bakgrund av detta föreslås att Stockholm stad ska arbeta för en turistvänligare huvudstad genom att öka ljussättningen på stadens fasader.

Ärendets beredning

Remissen har behandlats gemensamt med stadsbyggnadskontoret avseende upplevd stadsmiljö och internt inom trafikkontoret avseende konsekvenser kring genomförande respektive drift- och underhåll.

Trafikkontorets synpunkter

Trafikkontoret instämmer i att fasadbelysning kan ge en positiv upplevelse av det nattliga uterummet och bidra till en större upplevd trygghet. Att fasadbelysning främjar trafiksäkerhet är dock mindre troligt eftersom fasadljus normalt lyser uppåtriktat och inte ger något ljus mot markytor för olika trafikantslag.

Kontoret vill inledningsvis framföra följande generella synpunkter på ljussättningar av fasader i staden. I Stockholm är byggnationen tät och av sådant format att stor hänsyn måste tas till intilliggande byggnader vid ljussättning. Stockholms innerstads husfasader och byggnader är vidare mycket varierande, allt ifrån historiskt intressanta till kommersiella affärs- och kontorshus via hotell och bostadshus. Vid fasadbelysning måste speciellt stor hänsyn tas där bl.a. bostäder och hotell finns, eftersom ljus upp mot fasaderna kan bli mycket störande för boende.

Hur ljussättningen utformas är också viktigt för intrycket. En ljussättning av fasad ger ofta ett avvikande nattligt utseende men ljuset bör inte helt förvanska upplevelsen av fasaden vid jämförelse med dagupplevelsen. Fasaden bör inte heller stå i stor kontrast, som en fyr, till omgivningen eller inte i sig själv ha för stor variation i ljushet. Skillnaden i karaktär på fasaderna gör att en bedömning också bör göras om en enskild fasad är så intressant så att den bör belysas.

En uppmärksammas konsekvens är att konstljus över städer ger mycket ljus mot natthimlen. Utöver den oönskade ljuseffekten pågår forskning om hur detta påverkar djurlivet. För gatubelysning använder därför kontoret armaturer som inte lyser ovan horisontalplanet vid nyinstallation. En utökning av fasadbelysning, där ljuset oftast riktas uppåt, bör därför göras återhållsamt och på ett ljustekniskt väl genomfört sätt.

Trafikkontoret kan konstatera att staden har mycket begränsad rådighet i denna fråga. Ägandet av fastigheter är mycket varierande alltifrån offentligt ägande (stat, landsting, kommun, allmännytt), kommersiellt till ägandeform i bostadsrättsföreningar. Det är ofta många aktörer som måste involveras vid en generell ljussättning av fasaderna längs med en gata. Detta innebär att Stockholms stad, utöver stadens fastigheter, inte har rådighet över vad som kan ljussättas. Berörda fastigheters ägare måste med andra ord vara villiga att finansiera och medverka till ny fasadbelysning. Ägarförhållande och driftsansvar för en fasadbelysning måste klargöras så att ljusinstallationen lyser på rätt sätt över tiden. För att uppnå en bra upplevelse av fasadbelysning krävs därtill oftast stora resurser vid planering, genomförande samt drift- och underhåll. Investerings- och driftskostnaden är därför högre jämfört med traditionell gatubelysning.

Med detta sagt arbetar trafikkontoret ändå för att underlätta för fastighetsägare som vill belysa sina fasader. Detta görs inom ramen för ljusprogram för Stockholm där det pågår ett långsiktigt arbete för att bl.a. fastighetsägare ska få riktlinjer om vilka hänsyn som bör tas inför ljussättning av fasad och hur underhandskontakter med staden bör göras inför/under projektering innan bygglovshandling kan skickas in.

Slutligen finns frågor att ta hänsyn till vid användande av stadens anläggningar som elanslutnings- och montageplats (om belysning ägs av fastighetsägare) för strålkastare, t.ex. belysningsstolpar. Här kan gränsdragning för elanslutning och energiförsörjning ge upphov till avtalssvårigheter eftersom staden varken får skänka el till privat aktör eller ta betalt för energiförbrukningen. Drift- och underhållsansvaret måste också utredas i varje enskilt fall.

Sammanfattningsvis kan konstateras att fasadbelysning rätt utformad kan ge en positiv upplevelse. Att arbeta för ökad ljussättning är dock förenat med en mängd utmaningar kring utformning, rådighet och ansvar enligt vad som beskrivits ovan.

Trafikkontorets förslag

Kontoret föreslår att nämnden godkänner remissvar på ”Motion om utökad ljussättning på stadens fasader” och beslutar om omedelbar justering,

Slut

Bilagor

Motion (2015:27) om ökad ljussättning på stadens fasader.
Dnr:106-823/2015